



Buudir
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Deres referanse
Vår referanse 20/00010-312
Vår dato 11.11.2020

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Innspill til koordineringsgruppen for tjenester til sårbare barn og unge under pandemien.

Vi viser til henvendelse fra Buudir 6. november medfølgende spørsmål:

- Er dere kjent med at tjenester og velferdstilbud til barn og unge (de dere kjenner best) er redusert høsten 2020, som følge av covid-19 pandemien?
- Er dere kjent med at barn/familier selv ikke oppsøker velferdstilbud og tjenester eller avbestiller timer på grunn av covid-19-pandemien (høsten 2020)?

Våre innspill er bygd på tilbakemeldinger fra medlemmer i ulike tjenester, og besvart samlet under hver tjeneste. Vi har fått få konkrete eksempler på at tjenester er redusert nå i høst. Vårt skriftlige innspill inneholder derfor mer bekymringer knyttet til tjenestene framover. Vår største bekymring knytter seg til signaler fra tillitsvalgte i flere kommuner om foreslåtte budsjettkutt i ulike tjenester til barn og unge. Det retter seg særlig mot de forebyggende tiltakene. På regjeringas pressekonferanse 13. nov var Kjell Ingolf Ropstad veldig tydelig på at det ikke skal kuttes i tjenester til barn og unge. Det er vi redd skjer nå og dette oppfordrer vi derfor ekspertgruppa å følge opp.

Barnevernet.

Vårt inntrykk er at barnevernstjenestene har klart å opprettholde tilbudet sitt også i høst. Veldig mange har funnet alternative måter å følge opp barn og familier på. Samtidig er mange av utfordringene som de opplevde ved forrige smittetopp de samme. Det gjelder for eksempel i saker hvor familier er pålagt hjelpetiltak som foreldre argumenterer for at de ikke kan følge opp av smittevern hensyn og hvor barnevernet er bekymret for at det kan handle om manglende lyst eller motivasjon hos familien til å følge opp. En utfordring er også at eventuelle hjelpetiltak er stengt ned og dermed ikke tilgjengelig.

Stort sykefravær og fravær knyttet til karantene bidrar til stort arbeidspress, og mer krevende å gjennomføre veiledning og møter med diskusjon av saker.

Ansatte i barnevernstjenestene har ulik terskel for smittefrykt, og noen er redde for å møte på jobb. Det er viktig at tjenestene har gode, tydelige ledere som følger kommunens og Bufdirs retningslinjer og sikrer godt smittevern og trygt arbeidsmiljø for ansatte, men slik at tjenester kan opprettholdes.

Barnehage

Tilbakemelding fra medlemmer er at de forsøker å opprettholde driften så normalt som mulig, men at det er krevende. Mye sykdom blant ansatte fører til mange til dels ufaglærte vikarer. Det påvirker selvfølgelig kvaliteten på tilbudet og mulighet til å følge opp eventuelle bekymringer. Men inntrykket er at de alvorlige sakene knyttet til omsorgssvikt blir fulgt forsvarlig opp. Det knytter seg imidlertid stor engstelse for barn de har bekymring rundt – for eksempel de som kan ha utfordringer hjemme, men som de ansatte nå ikke har kapasitet eller tid til å følge opp. Siden det er mye sykdom og ustabilitet i personalgruppene får de ikke tida de trenger til å diskutere bekymringer og følge opp.

Fra spesialavdelinger for barn med ulike funksjonsnedsettelse får vi tilbakemelding om at mange foreldre velger å holde barna hjemme pga frykt for smitte. Vi er ikke kjent med hvorvidt disse barna får et kompenserende tilbud hjemme.

Skoler

Flere skoler i områder med smitteutbrudd stenger helt eller delvis ned. Det er forståelig at smittefrykten er stor og at strenge smitteverntiltak iverksettes, men det er bekymringsfullt siden andre instanser stenger samtidig.

Ekspertgruppa skriver at de vil komme tilbake til konsekvenser av nedstegning av fritidsaktiviteter i en senere rapport. Vi velger allikevel å ta med noe om det her fordi dette henger tett sammen. Vi vet at bekymringsmeldinger til barnevernet under perioden med høyt smittenivå og omfattende nedstegning, gikk ned. Det kan ha sammenheng med at mange av barna som det var grunn til bekymring for, ikke ble fanget opp fordi instanser som vanligvis melder bekymring, som barnehager, skoler og ulike fritidstilbud, var stengt. Vi er redd det vil skje igjen. Omfanget av fritidsaktiviteter reduseres, samtidig vet vi at flere kommuner begrunnet i stram kommuneøkonomi, foreslår kutt i ulike forebyggende tiltak som oppsøkende tjenester, aktivitetshus, miljøterapeuter i skolen ol. Det er alvorlig fordi det samlet sett blir færre voksne til å fange opp barn som har det vanskelig.

Økt belastning i familier pga permittering eller tap av arbeid vet vi at fører til stress hos foreldrene og påvirker deres omsorgsevne. Trangboddhet, stengte skoler og fritidstilbud fører til at barn og unge oppholder seg ute uten oppfølging av voksne.

En forteller at stadig flere barn henger rundt skolen etter skoletid. Lærerne bekymrer seg for flere enn tidligere. De har hatt flere 9A saker denne høsten enn de har hatt på et helt år tidligere. De merker at fritidshuset ikke er åpent, noe som får store konsekvenser for mange ungdommer som henger sammen uten en arena med voksen støtte og veiledning.

Ifølge Utdanningsdirektoratets egne undersøkelser vet vi at barn med rett på spesialundervisning fikk mangelfullt tilbud under forrige nedstegning og at de også fikk redusert tilbud da skolene åpnet igjen. For mange har situasjonen først normalisert seg i høst. Ved en eventuell ny nedstegning er vi bekymret for at dette vil gjenta seg.

Tjenester til barn med funksjonsnedsettelser

Vi har inntrykk av at mange kommuner, etter å ha stengt ned alle fritidsaktiviteter i starten, gradvis har jobbet med gjenåpning og å finne kompenserende tiltak for eksempel i den enkelte brukers hjem og ved aktiviteter ute. Men fortsatt er ikke alt åpnet og gjenopptatt, og nye smitteverntiltak gir mer nedstengning og utfordringer. Det har vært relativt stor variasjon i hvordan kommunene har håndtert avlastning i denne perioden, og hvor god oversikt de har hatt. Også på dette området er inntrykket vårt at situasjonen har vært i ferd med å normalisere seg og avlastningstilbud gjenopptatt.

Vi har tidligere påpekt manglende kartlegging og oversikt over hvilke barn og familier som rammes av reduserte tilbud og tjenester. Vi mener fortsatt dette er et viktig tiltak. Den enkelte kommune må skaffe seg god oversikt over tjenestene barn med funksjonsnedsettelser og deres familier har, og aktivt tar kontakt med/følger opp de som får redusert tilbud de har (fritid, avlastning, støttekontakt o.lign. Det bør legges individuelle beredskapsplaner, vurderes mulige kompenserende tiltak og tjenester der det er aktuelt.

Kommuneøkonomi

FO har tidligere gitt innspill til ekspertgruppa om bekymring rundt kommuneøkonomi. Pga økte utgifter for kommunene relatert til smittevern og koronarelaterte tiltak må kommuner redusere tilbud til barn og unge. Det gjelder særlig ikke lovpålagte tjenester som fritidstilbud, oppsøkende tjenester og miljøterapeuter i skolen. Tjenester som kan være avgjørende og nødvendig for å avdekke omsorgssvikt, og i oppfølging, støtte og veiledning til barn som trenger det.

Det er bekymringsfullt at stram kommuneøkonomi og politiske prioriteringer fører til at miljøterapeutstillinger i skolen står i fare for å bli fjernet. Som eksempel kan vi vise til Bodø kommune.¹ Mange elever trenger nå psykososial oppfølging og vi mener at skolen må ha ansatte med sosialfaglig og sosialpedagogisk kompetanse for å møte dette. Slik kompetanse og ressurser kan også sammen med helsesykepleiere styrke/bidra til bedre skolehelsetjenester.

Oppsummert mener vi

- Man så langt som mulig, unngår nedstenging barnehager og skoler
- Ved en nedstenging må man være tydelige på hvem som fortsatt skal ha barnehage/skoletilbud. Ikke bare hvem som skal regnes som samfunnskritisk personell, men også hvilke barn som skal prioriteres når det gjelder fysisk skoletilbud
- Man er klar over skolens samlede ressurser og klarer å utnytte disse
- Nasjonale retningslinjer og statlige føringer må følges opp
- Ulike profesjoner både i skolen og i tjenesteapparatet må samarbeide og ha tett kontakt – både i å identifisere hvilke barn og unge som trenger noe ekstra og også sørge for at de får det

¹ Eksempel fra Bodø kommune hvor personalkostnader i grunnskolen skal ned med 23 millioner til neste år. Fra ROS analysen «Hensynet til lærernormen må følges ved iverksetting. Elevgruppene blir større, og læreren blir mye alene med mange elever. For i mest mulig grad kunne innfri lærernormen, må en redusere på andre stillinger i skolen. Dette vil medføre reduksjon av kompetanse som andre faggrupper tilfører kompetansemiljøet i skolen og flere deltidsstillinger»

- Kommunene blir tilført nok midler som må øremerkes tiltak overfor barn og unge. I denne perioden hvor barn og unge trenger noe ekstra må ikke ansatte i ikke-lovpålagte tilbud og tjenester sies opp.
- Det må følges opp hvordan kommunene disponerer de ekstra midlene de har fått knyttet til korona
- Når det fra politisk hold understrekes at tjenester til barn og unge ikke skal svekkes så må den instruksjonen gå ut til kommunene slik at vi unngår at kommuner velger å kutte i nettopp disse tjenestene. (jfr regjeringas pressekonferanse 13. nov og Kjell Ingolf Ropstads klare beskjed)

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver